

Statsbudsjettet vil bidra til stram kommuneøkonomi

KS' landsstyre mener at regjeringens forslag til statsbudsjett vil føre til en stram kommuneøkonomi i 2024. Det blir krevende budsjettprosesser i mange kommuner.

Veksten i kommunesektorens frie inntekter i statsbudsjettet er høy, men kostnadene øker like mye. Nesten hele kommunesektorens inntektsvekst i 2024 vil gå til å øke tjenestetilbudet i takt med de demografiske endringene og til å dekke økte pensjonskostnader. Økte rentekostnader forsterker utfordringene.

Prisveksten i 2023 har vært lavere enn ventet, og kommunenes skatteinntang høyere. Likevel gjør kraftig prisvekst i 2022, som ikke ble kompensert, at kommunene varsler om svake resultater i år og et krevende budsjettarbeid for 2024.

Kommunene opplever også et større underliggende press på kostnader til kommunale tjenester enn det som kan forklares av befolkningsendringene alene. Mange kommuner har fallende barnetall samtidig som antall eldre i befolkningen øker. I tillegg opplever mange kommuner stor økning av utgiftene innenfor området psykiatri og rus og ressurskrevende tjenester. Dette gir økte kostnader og store omstillingsbehov som både tar tid og er kostnadskrevende.

Styrket norskopplæring er viktig for å inkludere flyktninger i arbeidslivet

Den store tilstrømmingen av flyktninger fra Ukraina er en utfordring både for Norge og kommunesektoren. Kommunene har gjort en stor innsats for å bosette og integrere flyktninger. Det er viktig at flyktningene får gode nok språkferdigheter og kommer raskt i arbeid. Det har vist seg at flyktninger fra Ukraina har større behov for norskopplæring enn først antatt.

KS' landsstyre mener derfor at tilskuddet til opplæring i norsk og samfunnskunnskap bør økes.

Tilgang på boliger er en annen utfordring for å bosette flyktninger. Husbankens tilskudd til kjøp av utleieboliger er viktig for å skaffe egnede boliger.

KS' landsstyre er kritiske til at regjeringen foreslår å avvikle dette målrettede tilskuddet i en periode med stort bosettingsbehov, og ber om at det opprettholdes. Tilskuddet bidrar også til å styrke kommunenes boligsosiale arbeid generelt.

Menn i helse må videreføres

Rekruttering av helsepersonell er en stor og økende utfordring for både kommunene og staten. Partene i arbeidslivet og staten samarbeider på mange områder for å beholde og rekruttere helsepersonell.

Menn i helse er ett svært vellykket prosjekt. Gjennom Menn i helse har om lag 1.000 menn som stod utenfor arbeidslivet og mottok Nav-ytelser, fått fagbrev som helsefagarbeider og jobb i kommunenes helse- og omsorgstjenester.

KS' landsstyre er svært skuffet over at budsjettforslaget innebærer en nedskalering av dette prosjektet, og ber om at bevilgningen til Menn i helse økes slik at dette viktige arbeidet minst kan videreføres på dagens nivå – helst styrkes.

Det trengs et taktskifte i arbeidet med flom- og skredsikring

Ekstremværet «Hans» i august, og flere kraftige uvær i høst, viser hvor viktig det er med god beredskap i kommuner og fylkeskommuner. Det er også blitt svært tydelig at innsatsen for flom- og skredsikring må økes.

KS' landsstyre er glade for at bevilgningene i statsbudsjettet foreslås økt med 70 millioner kroner, men understreker samtidig at det er behov for et større taktskifte i dette arbeidet.

KS' landsstyre er skuffet over at regjeringen nok en gang foreslår å fjerne Klimasats. Denne ordningen har bidratt til å realisere viktige klimatiltak i kommuner og fylkeskommuner og har vært en drivkraft for lokal omstilling.

Vedlikeholdsetterslepet på fylkesveiene må reduseres

Regjeringen varsler en forpliktende plan for å redusere vedlikeholdsetterslepet på riksveier og fylkesveier, som en del av Nasjonal transportplan. KS' landsstyre mener dette er positive signaler.

Dårlig vedlikeholdte fylkesveger hemmer verdiskaping over hele landet og bidrar til høye ulykkestall. KS' landsstyre mener derfor at bevilgningene til fylkesveier må økes allerede i statsbudsjettet for 2024.

Regional forskning har gitt gode resultat

KS' landsstyre er glade for at regjeringen vil bevilge midler til Kommunes strategiske forskningsorgan (KSF), men er svært kritiske til at regjeringen samtidig foreslår å avvikle Regionale forskningsfond (RFF). RFF har bidratt til gode resultater med små midler og mobiliserer næringsliv og kommuner til regionalt utviklingsarbeid.

Kommunesektoren kan ikke finansiere statlige satsinger på e-helse

Det er positivt at regjeringen ønsker å styrke satsingen på e-helse, men KS' landsstyre er svært kritiske til at kommuner og sykehus skal finansiere hele den statlige satsingen på digital samhandling. Regjeringen legger opp til at kommuner skal betale tilbake gevinster av digital samhandling som over tid tilsvarer statens kostnader.

Kommunene vil ha liten innflytelse på statens satsinger og kostnadene for dem. Det planlagte programmet har i liten grad kommunene som primære målgruppe. Mange av gevinstene som oppnås vil først og fremst være bedre tjenestekvalitet og større sikkerhet for pasientene, eller økonomiske gevinster for andre aktører enn kommunesektoren. KS' landsstyre forventer at disse ikke trekkes inn i beregninger av kommunenes gevinster.